

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

3. De diuisione boni in honestum, incundum, vtile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

rit, est; quandoquidem in bono quocumque, quatenus tale est, sit vis quædam inclinativa voluntatis ad ipsum; & in malo vis auersiva, esse omnino verisimile & conforme experientia; quod nunquam voluntas fugiat bonum, quia tales præcise; nec prosequatur malum; unde ad hoc videtur quodammodo determinari; præsertim cum in hoc nulla sit inconuenientia. Quia vero non determinatur ad bonum ita, quin possit ipsum omittere, existimo quod determinatio illa voluntatis ad non prosequendum malum, & non fugiendum positue bonum sit determinatio moralis solummodo, cum qua stat quod physice possit prosequi malum, & fugere bonum, quia in huiusmodi potentia Physica non est vlla repugnantia aut inconuenientia, unde conclusionem intelligo de potentia morali non de physica & sic intellecta forte non est contra Nominales, sed videtur esse contra communem sententiam. Hic est ergo sensus meus de hac re, non obstantibus iis, quæ proposui disputatione decima tertia citata quæstione prima, quæ tamen non placuit mutare, quia, ni fallor, vix potest melius probari communior sententia, quam credo plures amplexuros, quam hanc minus communem.

QVÆSTIO III.

De diuisione Boni ut sit, in Honestum, Iucundum, Vtile.

12. **O**missis varijs diuisionibus, quibus bonum ut sit diuidi posset, ut in bona diuina & humana; externa & interna; animi, corporis, & fortunæ; spiritualia, corporalia; æterna, temporaria, & similia, quorum membrorum diuidentium capere significationem non est difficile, vnicam hanc ab Aristotele secundo Ethicorum capite tertio, Ambrosio de Officiis capite nono, Cicerone quinto Tusculan. traditam, quæ per se ad scientiam moralem magis spectat, examinare placuit.

CONCLUSIO I.

Hæc diuisio est bona. Ita omnes, & patet quia est per satis pauca membra adæquata diuiso, ac inter se saltem formaliter opposita, potestque reduci facile ad bimembrem diuisionem, ut si diuideretur primo bonum in illud, quod est propter se appetibile & propter aliud; & deinde illud, quod propter se esset appetibile, diuideretur in honestum & iucundum: ergo diuisio est bona, quia nihil aliud deest huic diuisioni ex omnibus quæ ad bonam requiruntur. Quod autem diuisio sit adæquata patet, quia reuera dantur illa tria genera bonorum, & nullum aliud bonum in sensu, quo supra explicauimus bonum, & quo consequenter hic diuiditur, assignari potest, quod non sit aliquod ex illis. Quod etiam illa tria genera sint opposita, patet, quia bonum vtile, hoc est conducent ad aliud bonum acquirendum distinguitur ab honesto & delectabili, posset enim esse inhonestum ac indelectabile, ut si quis vellet pati mortem ut vendicaret se de Parentibus, de quibus sic se vindicare non deberet. Deinde bonum delectabile distinguitur ab honesto, nam potest actio delectabilis esse inhonesta ut comestio illicita.

Dixi autem: saltem formaliter, quia non est necesse ut realiter semper distinguantur hæ rationes boni, nam vnum & idem potest esse honestum, vtile & delectabile secundum diuersas considerationes: moderata enim comestio cibi grati potest esse utilis, ut conducit ad sanitatem tuendam vel recuperandam; delectabilis sensui ob cibi suauitatem, & honesta quando præscriberetur à Deo vel superiore, & credo sane nullum esse bonum quod non habeat diuersas rationes, ob quas omnium horum bonorum sortitur naturam.

13. *Ut vero melius hæc diuisio intelligatur explicanda sunt membra diuidentia, & quidem bonum vtile & delectabile facile intelliguntur, nam vtile est, ut ante dixi, quod est conducent ad consecutionem alterius boni, ut sunt omnia media respectu finis. Delectabile est quod delectationem causat, Sed difficultas*

est in bono honesto declarando quod sane longe difficilior est, quam videri posset; sed quia in commentarijs meis ad distinctionem 40. secundi de hac re fuisse egi, reiectis quam plurimis dicendi modis, hic breuiter quid dicendum sit aperiam. Itaque bonum honestum est illud, quod habet in se talem naturam, ut eius prosecutio deceat naturam rationalem, seu sit ea dignum ipsum prosequi. Quæ descriptio inde probatur quod certum sit dari huiusmodi bona, talia enim sunt colere Deum, amare parentes, subleuare miseras pauperum, & obiecta denique omnium virtutum; & quod per hanc rationem secernatur à bono vtili & delectabili, quia non est vlla dignitas in prosecutione boni vtilis, nisi quatenus est dignitas in prosecutione finis, ad cuius consecutionem conducit; nec est dignitas vlla in prosecutione boni delectabilis, quia tale præcise; cum enim ad talia bona sit maxima propensio in natura, non æstimatur esse dignitas aliqua particularis in natura quod ipsum prosequatur, ut colligi potest à posteriori ex eo, quod non laudemus nec dignos præmio aliquo putemus qui delectabilia, quia talia præcise consecantur.

Quod si non daretur actus indifferens ex natura rei, independentem ab opinione probabili, facile declararetur bonum honestum, dicendo quod sit bonum propter se simpliciter appetibile, consideratis omnibus circumstantiis; nam hæc descriptio non conuenit bono delectabili, quia tale præcise: posset enim bonum delectabile esse prohibitum, & tunc non esset simpliciter appetibile.

Dixi autem si non daretur actus indifferens, quia eo dato videri posset hæc descriptio non esse bona, nam conueniret obiecto actus indifferentis, & tamen non esset bonum bonitate honesta, quia alijs actus non esset indifferens.

Dices si daretur actus indifferens, non valeret prior descriptio, quia obiectum actus indifferentis debet esse bonum delectabile, nulla affectum circumstantia mala sed prosecutio talis videtur dignum natura rationalis; ergo esset honestam & sic actus non esset indifferens.

Respondet negando minorem, quia, ut dictum est, in prosecutione boni delectabilis præcise non apparet aliqua dignitas aut excellentia.

14. *Possit etiam alio modo describi bonum honestum esse illud, quod propter suam perfectionem dignum est prosecutione, etiam si non esset nec vtile nec delectabile.* Quæ etiam descriptio simili discursu probari potest; quia dantur huiusmodi bona; talia enim sunt quæ supra specificaui, & per hoc, ut manifestum est, distinguuntur à bonis vtilibus & delectabilibus. Omisi data opera impugnare discursum, quo probat D. Thom. 1. p. q. 5. a. 6. & ex ipso Conimbricenses hic sufficientiam diuisionis boni in hæc tria membra, tum quia parum refert quid quis in particulari sentiat, modo declaratur ipsa rei veritas; tum quia nemo est qui non facile videat quod nullam habeat apparentiam.

QVÆSTIO IV.

An finis coincidat cum bono & an homo habeat alium finem vltimum.

Loquor de fine & bono appetitus rationalis mouente ex sua perfectione ipsum appetitum: nam illa præcipue faciunt ad propositum, & ex ijs, quæ de his dicuntur, facile est de reliquis differere.

CONCLUSIO.

15. *Bonum vtile, quia tale, non conuenit cum fine, bene rationem bonum delectabile & honestum.* Hæc bene intellecta nequit esse in controuersia.

Probat prima pars quia finis est propter se appetibilis, sed bonum vtile, quia tale, non est sic appetibile: ergo non conuenit, quia tale est, cum fine.

Bonum vtile non conuenit cum fine bene rationem delectabile & honestum.

Proba

Bene diuiditur bonum in honestum, iucundum & vtile.